

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов

Вступ до літературознавства
Методичні вказівки до проведення
практичних занять та організації
самостійної роботи
для студентів
денної та заочної форм навчання
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

2020
Мукачево

УДК: 82(076)(075.8)

Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол №5 від «19» листопада 2020 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов протокол № 3 від «4» жовтня 2020 р.

Рецензент:

В 85

Вступ до літературознавства: методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 Мова і література (англійська) / Укладач: І.І. Розман. – Мукачево: МДУ, 2020. 32 с. (1,6 др.арк).

Методичне видання містить вступ, методичні вказівки та теми практичних занять, рекомендації до самостійної підготовки студентів денної та заочної форми навчання, тематику СРС, критерії оцінювання як СРС так і підсумкового контролю, питання для заліку і рекомендовану літературу.

© Мукачівський державний університет, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1	11
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2	12
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3	13
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4	15
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5	16
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6	18
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7	20
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8	22
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ	23
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС	24
ТЕМАТИКА СРС	25
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СРС	26
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	26
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ ЗАЛІКУ	29
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП

Дисципліна розглядається як складова змісту навчальної підготовки філологів, майбутніх учителів англійської мови та зарубіжної літератури й побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Зміст курсу (дисципліни) розрахований на засвоєння його кожним студентом як денної, так і заочної форми навчання. Основним завданням викладача є формування в студентів відповідних теоретичних та творчих знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності (навчанні, викладанні) та в житті загалом. Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень студентів; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей студентів, їх потреби в додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Програма із дисципліни «Вступ до літературознавства» розроблена для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Навчальний курс «Вступ до літературознавства» належить до циклу загально-методичних дисциплін і має пропедевтичний характер, тобто, ставить за мету не стільки дати відповіді на питання, скільки навчити студентів їх формулювати й обмірковувати. Він покликаний актуалізувати базові знання слухачів, набуті ними під час вивчення курсів з історії літератури за програмою шкільної освіти, сформулювати засадничі уявлення про літературу як вид мистецтва, літературний твір, літературний розвиток та літературознавство, випрацювати основний теоретичний апарат, необхідний для аналізу літературних творів. Якісно новим вмінням, яке опановують студенти, працюючи відповідно запропонованих рекомендацій, є загальна орієнтація у полі літературознавчих концепцій та методологій, вміння критично їх осмислювати й ситуативно застосовувати відповідно до специфіки аналізованого матеріалу.

Для оцінювання процесу та результатів вивчення дисципліни «Вступ до літературознавства» розроблені чіткі, зрозумілі й відомі студентам критерії, відповідно до яких виставляється оцінка, і використовуються при цьому такі методи, як: усне опитування, тестування, оцінювання виконання творчих завдань тощо.

Мета вивчення навчальної дисципліни – дати уявлення студентам про сутність і специфіку літератури, методологічні засади її вивчення та критерії оцінки, закономірності розвитку, поетику літературного твору, етапи становлення літературознавства та його провідні теоретичні здобутки.

Завданнями викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є:

1. Розкрити провідні концепції сутності літератури як виду мистецтва, її місце в системі духовного життя суспільства.
2. Поглибити уявлення про поетику літературного твору в усіх її аспектах.
3. Висвітлити історичну поетику літератури, систему родів і жанрів в її динаміці.
4. Дати уявлення про закономірності розвитку літературного процесу та типологію літературних явищ, міжлітературні взаємозв'язки.
5. Прищепити навички самостійної дослідницької роботи з теоретико-літературними, історико-літературними та літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями тощо.
6. Удосконалити навички аналізу художні

Предметні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- обсяг предмета літературознавства;
- основні та допоміжні галузі дисципліни, їх взаємозв'язок, формування поглядів на

літературу, її роль та призначення;

- зв'язок літературознавчої науки з такими гуманітарними дисциплінами як історія, соціологія, філософія, естетика, фольклористика, мовознавство;
- основні етапи розвитку літературознавства, літературознавчі школи від ідей античної поетики до літературознавчих концепцій ХХ – початку ХХІ ст.
- вклад українських учених у розвиток світової літературознавчої думки;
- образну природу літератури;
- єдність змісту і форми в художньому творі;
- основні елементи змісту: тема, ідея, проблема, пафос;
- формотворчі складники художньої літератури: мотив, сюжет, композиція;
- система художньої мови на фонемному, лексичному та синтаксичному рівнях;
- засоби версифікації: квантитативна, силабічна, силабо-тонічна, тонічна системи віршування, народнопісенний вірш та верлібр, національні особливості версифікації, характер Шевченкового вірша;
- генологія: поняття про роди і жанри літератури, зв'язок жанру і стилю, класифікація жанрової системи та дифузія жанрів;
- система тропів, еволюція художньої образності;
- поняття про літературний процес: напрям, стиль, течія, стилі епохи: ренесанс, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм.

Освоєння теоретичного курсу передбачає практичні вміння. Студент повинен уміти:

- розрізняти прочитані статті за галузями: теоретична, історико-літературна, літературно-критична;
- аналізувати художній текст: визначати проблему, особливості стилю, жанр, вміння обстоювати свою позицію у полеміці;
- робити порівняльну характеристику творів за тематикою, жанрами та стильовими особливостями;
- визначати типи тропів у поетичних творах;
- аналізувати віршовий розмір у поетичному творі;
- визначати типи звукових та синтаксичних повторів;
- обґрунтовувати приналежність художнього твору до напрямку (стилю).

Загальні компетентності:

ЗК1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ЗК3 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4 – Здатність працювати в команді.

ЗК5 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 – Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності:

ФК1 – Здатність формувати в учнів (вихованців ЗДО) предметні компетентності.

ФК2 – Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК3 – Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та зарубіжної літератури в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК5 – Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії зарубіжної літератури в початковій, базовій та старшій профільній школах, практиці навчання англійської мови й зарубіжної літератури.

ФК9 – Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК10 – Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

Результати навчання:

ПРН1– Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРН4 – Знає специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності.

ПРН5 – Знає державний стандарт загальної середньої освіти, дошкільної освіти, навчальні програми з англійської мови та зарубіжної літератури в початковій, базовій та старшій профільній школах, ЗДО та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

Уміння

ПРУ3 – Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, з

ПРУ4 – Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРУ5 – Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності

Комунікація:

ПРК1 Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРК2 Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК3 Організовує освітній процес у початковій, базовій та старшій профільній школах, ЗДО, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРК4 Забезпечує діалог культур у процесі вивчення англійської мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

Автономія та відповідальність:

ПРА1 Здатний учитися впродовж життя і самостійно підвищувати власний освітній рівень набутий у процесі здобуття кваліфікації.

ПРА2 Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА3 Ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРА4 Забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів (вихованців) в освітньому процесі та позаурочній діяльності в початковій, базовій та старшій профільній школах.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з підготовки до практичних занять з курсу «Вступ до літературознавства»

1. При підготовці до практичних занять студентам рекомендується ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою.

2. Успішне вивчення курсу «Вступ до літературознавства» ґрунтується на щоденній систематичній роботі і виконанні практичних завдань як під керівництвом викладача в аудиторії, так і самостійно. Підготовка до практичних занять передбачає регулярне опрацювання студентами рекомендованих матеріалів та використання навчальної (теоретичної) і наукової літератури, лексикографічних та енциклопедичних джерел, вказаних в програмі курсу. Робота з такими матеріалами та джерелами готує студентів до виконання рейтингових і підсумкових тестових завдань, допомагає набути необхідні навички та вміння, сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу.

3. Здобувачу освіти необхідно добре вивчати лекційний матеріал і опрацьовувати рекомендовані літературні джерела.

4. Здобувачу освіти рекомендується вести свій створювати презентації до зазначених тем.

5. Заняття з курсу «Вступ до літературознавства» носять інтерактивний характер і забезпечують активну участь кожного студента в обговоренні поставлених проблем в рамках досліджуваних тем, а також взаємодію.

6. На занятті можуть використовуватися різні технології навчання, які ґрунтуються на вмінні студентів працювати з комп'ютером.

7. Введення рейтингової системи дозволяє викладачеві більш об'єктивно оцінювати знання та вміння студента, а студентів більш самокритично оцінювати рівень своїх знань, що дозволяє йому аналізувати свою роботу, ставити конкретне завдання і вирішувати його.

Методи поточного контролю – це оцінювання навчальних досягнень студента протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції, практичні заняття, самостійна (в т.ч. ІРС) робота). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної та індивідуальної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь студента, роз'яснення, презентації. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідна форма – бесіда, у якій викладач ставить запитання і чекає відповіді студента. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі, можуть застосовуватися контрольно-узагальнюючі питання, технічні засоби навчання.

Проміжний (рубіжний) контроль – контроль, який проводиться з метою виявлення і попередження неуспішності студентів. Проведення проміжного (рубіжного) контролю ініціюється проректором з науково-педагогічної роботи чи деканом відповідного факультету. Проміжний контроль виставляється на підставі поточної успішності. Проміжний контроль виставляється за національною шкалою. Результати проміжного контролю виставляються викладачем у «Журналі обліку роботи викладача» та у «Журналі обліку роботи академічної групи» але не враховуються у загальному розподілі балів і не включаються до жодного виду робіт із коефіцієнтом.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми практичних занять	Кількість годин денна форма
	Змістовий модуль 1. Мистецтво як особлива форма суспільної свідомості. Література серед інших видів мистецтва.	
1	Поетика літературного твору. Питання для обговорення: 1. Поняття про літературний твір та його поетику. 2. Формозмістова цілісність літературного твору.	

	<p>3. Взаємозв'язок змісту і форми в художньому творі.</p> <p>4. Елементи змісту і форми (тема, ідея, проблема, пафос, сюжет, композиція, мотив, конфлікт, колізія, архітектоніка).</p> <p>5. Художній світ твору, його складові. Рівні поетики у творі.</p> <p>Список рекомендованої літератури: Б: 1-4. НБ: 14. Д: 27,28</p>	2
2	<p>Функціонування літературного твору.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль автора і читача у функціонуванні твору. 2. Роль критика. 3. Літературна класика. 4. Белетристика. 5. Висока і низька література (елітарна і масова). 6. Літературний канон. 7. Проблеми аналізу та інтерпретації твору, можливості різночитання. <p>Список рекомендованої літератури: Б: 1-4. НБ:7,11-13,17. Д: 28.</p>	2
3	<p>Мова художнього твору.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості художньої, поетичної мови, її рівні. 2. Лексико-семантичні засоби виразності. 3. Тропи. 4. Риторичні і поетичні фігури. 5. Засоби евфонії і графіки. <p>Список рекомендованої літератури: Б: 1-4, НБ: 6,17-19.</p>	2
	Змістовний модуль 2. Поняття про творчий метод та літературний напрям. Літературні напрями.	
4	<p>Система літературних жанрів.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування системи літературних жанрів. 2. Епічні жанри та їх класифікація. 3. Історичний розвиток роману та його різновиди. 4. Ліричні жанри, їх класифікація. 5. Ліро-епічні жанри. 6. Драматичні жанри, розвиток трагедії, комедії, драми. <p>Список рекомендованої літератури: Б: 1-4.НБ: 7-9, 12.Д: 29</p>	2
5	<p>Основи віршування.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ритм і чинники його утворення. 2. Системи віршування: антична, тонічна, силабічна, силабо-тонічна. Прості і складні строфи. 3. Поетичні розміри силабо-тонічної системи. 4. Рима і римування. 5. Білий вірш, вільний вірш (верлібр). <p>Список рекомендованої літератури: Б1-4. НБ: 8-11. Д: 27,28.</p>	2

6	<p>Маркована лексика. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архаїзми, неологізми. 2. Оказіоналізми, діалектизми. 3. етранжизми, вульгаризми та ін. 4. Межа їх вживання і художньо-стилістичний ефект у тексті, який досягається з їх допомогою. 5. Взаємопроникнення лексичної та фразеологічної сфер художньої мови. 6. Номінативний слововжиток і його контекстуальна експресивність у художній мові. <p>Список рекомендованої літератури: Б:1-4. НБ: 7-9.Д: 27, 32.</p>	2
7	<p>Стилістичні (риторичні, поетичні) фігури. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Питання для обговорення: 2. Походження, історичний розвиток риторики. 3. Антична і сучасна класифікація поетичних фігур. 4. Фігури накопичення: анафора, епіфора, симплока, анадиплозис, анастрофа, епанастофа. 5. Фігури патетики: риторичні вигуки, запитання, ствердження, звертання. <p>Список рекомендованої літератури: Б: 1-4.НБ: 11-15. Д: 32.</p>	2
8	<p>Жанро-родові форми організації літературно-художнього твору Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура літературно-художнього твору. 2. Об'єктивно-суб'єктивна структура художнього твору. 3. Аналіз об'єктивно-суб'єктивної структури художнього твору. 4. Тема та ідея літературного твору. 5. Фабула літературного твору. 6. Літературний характер. <p>Список рекомендованої літератури: Б:1-4.НБ: 18-19.Д: 26</p>	2
	Разом за семестр	16

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема. Поетика літературного твору.

Мета:

- ✓ формувати в студентів уявлення про літературний твір та його складові;
- ✓ розвивати уміння визначати особливості змісту і форми літературного твору;
- ✓ сприяти засвоєнню знань про елементи змісту та форми літературного твору;
- ✓ виховати у студентів любов до літературознавства;

Дидактичні матеріали: посібник, словник літературних термінів, приклади художніх творів.

Питання для обговорення

1. Поняття про літературний твір та його поетику.

2. Формозмістова цілісність літературного твору.
3. Взаємозв'язок змісту і форми в художньому творі.
4. Елементи змісту і форми (тема, ідея, проблема, пафос, сюжет, композиція, мотив, конфлікт, колізія, архітектоніка).
5. Художній світ твору, його складові. Рівні поетики у творі.

Література і джерела інформації

1. Будний В. Вступ до літературознавства. – Львів, 2017. – 266 с. Електронний ресурс: <http://philology.lnu.edu.ua/course/vstup-do-literaturoznavstva-slavisty>.
2. Вступ до літературознавства : хрестоматія / Упор. Н. Бернадська. – К., 1995.
3. Моклиця М. Вступ до літературознавства / М. Моклиця. – Луцьк, 2011.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.
5. Мишанич, С. Фольклористичні та літературознавчі праці. Том 1 / С. Мишанич. – Донецьк : Донецький національний університет, 2003. – 558 с.
Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
6. Енциклопедія постмодернізму. – К., 2003.
7. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.

Терміни і поняття

Поетика, версифікація, "поетика давньогрецької літератури", художність, система творчих принципів, художня форма, системність, цілісність, майстерність письменника, "поетика метафори", "поетика художнього простору", "поетика художнього часу", "поетика жанру", "поетика стилю", "поетика назв", "поетика Бориса Олійника", художність, тема, ідея, проблема, пафос, сюжет, композиція, мотив, конфлікт, колізія, архітектоніка, формозміст.

Завдання для самостійної роботи

1. Що входить у предмет поетики?
2. Дайте визначення поняттю сюжет та визначте основні способи його побудови.
3. Концепція художньої форми М. Бахтіна

Теми реферативних повідомлень

1. Історія виникнення поетики як теорії, що вивчає поетичну діяльність.
2. Поняття поетики в працях представників російського формалізму та його прибічників.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема. Функціонування літературного твору.

Мета:

- ✓ розкрити поняття літературний канон, белетристика;
- ✓ ознайомити студентів з елітарною та масовою літературою;
- ✓ проаналізувати роль автора, читача та критика у функціонуванні художнього твору;
- ✓ виховувати естетичні смаки, любов до художнього слова;
- ✓ виховувати інтерес до предмета.

Дидактичні матеріали: посібник, словник літературознавчих термінів, приклади художніх творів.

Питання для обговорення:

1. Роль автора і читача у функціонуванні твору.
2. Роль критика.
3. Літературна класика.
4. Белетристика.
5. Висока і низька література (елітарна і масова).
6. Літературний канон.
7. Проблеми аналізу та інтерпретації твору, можливості різночитання.

Література і джерела інформації:

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер). Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!). Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Наєнко. – К. : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер). Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
5. Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 2. М-Я / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – 624 с. – (Енциклопедія ерудита). Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
6. Ференц, Н. С. Основи літературознавства : Підручник. Затверджено МОНУ / Н. С. Ференц. – К. : Знання, 2011. – 431 с. – ("Вища освіта ХХІ століття"). Кільк. прим.: 10 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
7. Будний, В. Порівняльне літературознавство [Електронний ресурс] : підручник для студ. ВНЗ. Затв. МОНУ / В. Будний, М. Ільницький. – К. : Вид. дім "Києво-могилянська академія", 2008. – 430с.

8. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [Електронний ресурс] / за ред. Наливайка Д. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. – 487с.
9. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
10. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.

Терміни і поняття

Монографія, стаття, рецензія, анотація, огляд, рекомендація, літературний портрет, есе, фейлетон, репліка, пародія, літературно-корпоративна критика, традиція, новаторство, рецептивна естетика, деканонізація, белетристика, критик, елітарна література, масова література, критерій смаку, літературні ієрархії, тематичний канон

Завдання до самостійної роботи

1. Автор – герой – читач як учасники «художньої події».
2. Якими критеріями слід послуговуватися, диференціюючи масову та елітарну літератури?
3. Характеристика основних особливостей канону класицизму.
4. Дайте характеристику основним типам інтерпретації твору.

Теми рефератних повідомлень

1. Літературний канон крізь призму домінуючих літературно-критичних поглядів останньої чверті 20 ст.
2. Масова література в Україні.
3. Аналіз та інтерпретація художнього твору через інсценізацію.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема. Мова художнього твору.

Мета:

- ✓ формувати в студентів поняття про художню мову, способи її виразності;
- ✓ ознайомити студентів з відповідним понятійним апаратом наукової літератури;
- ✓ розвинути навички мовного аналізу художньої мови;
- ✓ виховати інтерес до предмета.

Дидактичні матеріали: словник літературознавчих термінів, посібник, приклади художніх творів, лірики.

Питання для обговорення

1. Особливості художньої, поетичної мови, її рівні.
2. Лексико-семантичні засоби виразності.
3. Тропи.

4. Риторичні і поетичні фігури.
5. Засоби евфонії і графіки.

Література і джерела інформації

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Наєнко. – К : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
5. Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 1. А-Л / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К : ВЦ "Академія", 2007. – 608 с. – (Енциклопедія ерудита).
Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
6. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
7. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. – Дрогобич, 2008.
8. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1985.

Терміни і поняття

Гротеск, лігота, ампліфікація, інверсія, знаки, інтонація, курсив, три крапки, пауза, анафора, симплока, епифора, сіллепс, оксюморон, анаколуп, антитеза, алегорія, алогізм, алітерація, асонанс, звуконаслідування, анаграма, стежки, метафора, метонімія, порівняння, епітет, уособлення, перифраз, ремінісценція, літературна пародія, риторичні запитання, риторичні звертання, евфонія, повторення, інверсія.

Завдання для самостійної роботи

1. Засоби поетичної лексики, їх функції.
2. Особливості метонімії як образного вислову, її різновидності.
3. Класифікація стилістичних фігур за В. Домбровським.
4. Чим відрізняється епітет від логічного означення? Наведіть приклади епітетів та логічного означення.
5. Художня деталь.

Теми рефератних повідомлень

1. Особливості вживання синтаксичних фігур у поетичних творах (на прикладі англійських поетів модерністів).
2. Засоби виразності в оригіналі та перекладі твору словесного мистецтва.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема. Система літературних жанрів.

Мета:

- ✓ сформуванню поняття про систему літературних жанрів;
- ✓ розвинути навички характеристики відповідних жанрів;
- ✓ ознайомити студентів з перлинами світової літератури;
- ✓ виховувати естетичні смаки, любов до художнього слова.

Дидактичні матеріали: посібник, словник літературознавчих термінів, приклади художніх творів.

Питання для обговорення

1. Формування системи літературних жанрів.
2. Епічні жанри та їх класифікація.
3. Історичний розвиток роману та його різновиди.
4. Ліричні жанри, їх класифікація.
5. Ліро-епічні жанри.
6. Драматичні жанри, розвиток трагедії, комедії, драми.

Література і джерела інформації

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Наєнко. – К : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
5. Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 2. М-Я / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К : ВЦ "Академія", 2007. – 624 с. – (Енциклопедія ерудита).
Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Гром'яка Р.Т. та інш. – 2-ге вид., випр., доповн. – К. : Академія, 2007. – 752 с. – (Nota bene). – Редколегія на титул. стор. не вказ.

- Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
7. Моклиця, М. Основи літературознавства : Посібн. для студ. філол. факульт. / М. Моклиця. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 192с.
- Кільк. прим.: 17 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
8. Будний, В. Порівняльне літературознавство [Електронний ресурс] : підручник для студ. ВНЗ. Затв. МОНУ / В. Будний, М. Ільницький. – К. : Вид. дім "Києво-могилянська академія", 2008. – 430с.
9. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Ленинград, 1972.

Терміни і поняття

Жанровий синкретизм, рід, жанровий синтез, жанр, колізія, метажанр, епопея, роман, повість, новела, оповідання, есе, нарис, фейлетон, памфлет, міф, легенда, притча, казка, гімн, послання, сонет, поема, медитація, ліричний портрет, хокку, пейзаж, сенкан, розмір вірша, балада, дума, билина, байка, буколіка, співомовка, мемуари, драма, комедія, трагедія, інтермедія, вертепна драма, трагікомедія, водевіль, фарс, утопія, антиутопія.

Завдання для самостійної роботи

1. Зародження літературних родів.
2. Особливості повісті як епічного жанру.
3. Характеристика основних видів лірики.
4. Визначення термінів «оповідання», «новела», трагедія, «комедія».

Теми реферативних повідомлень

1. Жанрове розмаїття давньої літератури.
2. Жанр балади у світовій літературі.
3. Думи як особливий жанр фольклору.
4. Розвиток жанру антиутопії у ХХ ст.: ознаки та представники.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема. Основи віршування

Мета:

- ✓ ознайомити студентів з основними системами віршування;
- ✓ поглибити знання щодо понять про віршований розмір, рими та стопи;
- ✓ розвивати навички визначення видів віршування, віршованих розмірів, рим;
- ✓ виховувати естетичний смак, любов до образного, поетичного слова.

Дидактичні матеріали: словник літературознавчих термінів, посібник, приклади художніх творів, лірики, таблиці, схеми.

Питання для обговорення

1. Ритм і чинники його утворення.
2. Системи віршування: антична, тонічна, силабічна, силабо-тонічна. Прості і складні строфи.
3. Поетичні розміри силабо-тонічної системи.
4. Рима і римування.
5. Білий вірш, вільний вірш (верлібр).

Література і джерела інформації

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Насенко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Насенко. – К : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
5. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Гром'яка Р.Т. та інш. – 2-ге вид., випр., доповн. – К. : Академія, 2007. – 752 с. – (Nota bene). – Редколегія на титул. стор. не вказ.
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
6. Моклиця, М. Основи літературознавства : Посібн. для студ. філол. факульт. / М. Моклиця. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 192с.
Кільк. прим.: 17 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
7. Ференц, Н. Основи літературознавства : Посібник / Н. Ференц. – Ужгород : Гражда, 2009. – 424с.
Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
8. Ференц, Н. С. Основи літературознавства : Підручник. Затверджено МОНУ / Н. С. Ференц. – К : Знання, 2011. – 431 с. – ("Вища освіта ХХІ століття").
Кільк. прим.: 10 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
9. Енциклопедія постмодернізму. – К., 2003.
10. Мігосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.

Терміни і поняття

Вірш, віршований ритм, системи віршування, спондей, пір'їхій, ямб, хорей, дактиль, амфібрахій, анапест, логаети, каталектика, акаталектичні рядки, гіперкаталектика, цезура, клаузула, рима, внутрішня рима, білий вірш, строфа, двовірш, терцет, катрен, секстет,

септима, октет, октава, тріолет, нона, децима, онегівська строфа, терцима, коломийковий вірш, тонічний вірш, верлібр, метр, анакуза, чоловіча рима, жіноча рима, даатилічна рима,

Завдання для самостійної роботи

1. Дайте визначення та схему дактиля. Наведіть 2 приклади з української літератури XIX ст.
2. Способи визначення віршованого розміру.
3. Рима і її функції. Класифікація рим. Монорима, холоста рима, білі вірші.
4. Вкажіть назву, розмір вірша, спосіб римування. Накресліть схему вірш. розміру

Як я люблю оці години праці,
Коли усе навколо затиха
Під владою чаруючої ночі,
А тільки я одна неподоланна
Врочистую одправу починаю
Перед моїм незримим алтарем.
Летять хвилини - я не прислухаюсь.
Ось північ вдарила - найкращий праці час -
Так дзвінко вдарила, що стрепенулась тиша
І швидше у руках забігало перо.
Години йдуть - куди вони спішаються

Теми реферативних повідомлень

1. Ритмічність художньої мови і віршування.
2. Онегівська строфа.
3. Метричне античне віршування.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема. Маркована лексика

Мета:

- ✓ поглибити знання щодо поняття «стилістично маркована лексика»;
- ✓ вміти розпізнавати вирази даної категорії;
- ✓ ознайомити студентів з відповідним понятійним апаратом наукової літератури;
- ✓ розвинути навички аналізу художнього твору;
- ✓ виховувати естетичні смаки, любов до художнього слова;

Дидактичні матеріали: словник літературознавчих термінів, посібник, уривки з художніх творів.

Питання для обговорення

1. Архаїзми, неологізми.
2. Оказіоналізми, діалектизми.
3. Етранжизми, вульгаризми та ін.
4. Межа їх вживання і художньо-стилістичний ефект у тексті, який досягається з їх допомогою.
5. Взаємопроникнення лексичної та фразеологічної сфер художньої мови.
6. Номінативний слововжиток і його контекстуальна експресивність у художній мові.

Література і джерела інформації

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Насенко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Насенко. – К. : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
5. Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 2. М-Я / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – 624 с. – (Енциклопедія ерудита).
Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Гром'яка Р.Т. та інш. – 2-ге вид., випр., доповн. – К. : Академія, 2007. – 752 с. – (Nota bene). – Редколегія на титул. стор. не вказ.
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
7. Моклиця, М. Основи літературознавства : Посібн. для студ. філол. факульт. / М. Моклиця. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 192с.
Кільк. прим.: 17 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
8. Енциклопедія постмодернізму. – К., 2003.
9. Вступ до літературознавства / Уп. Н. Бернадська. – К., 1995.

Терміни і поняття

Архаїзми, неологізми, оказіоналізми, діалектизми, етранжизми, вульгаризми, професіоналізми, варваризми, макаронічна мова, жаргонізми, екзотизми, табу, евфемізми, історизми, пасивна лексика, активна лексика, арготизми, висока(книжна) лексика, семантичні архаїзми, авторські неологізми, семантичні, лексичні неологізми.

Завдання для самостійної роботи

1. Стилiстичнi функцiї оказiоналiзмiв. Оказiональнi iменники та дiєслова.
2. Проаналiзуйте шляхи виникнення неологiзмiв.
3. Використання евфемiзмiв у художнiх творах.

Теми реферативних повiдомлень

1. Просторiччя у повiстi М.В.Гоголя «Тарас Бульба».
2. Специфiка лексичних засобiв функцiональних стилiв лiтературної мови.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Тема. Стилiстичнi (риторичнi, поетичнi) фiгури.

Мета:

- ✓ поглибити знання студентiв про поетичний синтаксис;
- ✓ поглибити навички аналізу художнього твору;
- ✓ ознайомити студентiв з вiдповiдним понятiйним апаратом наукової лiтератури;
- ✓ виховувати естетичнi смаки, любов до художнього слова;

Дидактичнi матерiали: словник лiтературознавчих термiнiв, посiбник, уривки з художнiх творiв.

Питання для обговорення

1. Походження, iсторичний розвиток риторики.
2. Антична i сучасна класифiкацiя поетичних фiгур.
3. Фiгури накопичення: анафора, епiфора, симплока, анадиплозис, анастрофа, епанастрофа.
4. Фiгури патетики: риторичнi вигуки, запитання, ствердження, звертання.

Лiтература i джерела iнформацiї

- 1 Шевельов, Ю. Вибранi працi: У 2-х кн. Лiтературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба I. – К. : Вид. дiм "Києво-Могилянська академiя", 2008. – 1151с.
- 2.Бiлоус, П. В. Вступ до лiтературознавства : навч. посiбник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Бiлоус. – К. : Академiя, 2011. – 336 с. – (Альма-матер). Кiльк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)

3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).

Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)

4.Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ.ВНЗ / М. К. Наєнко. – К : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).

Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)

Ференц, Н. С. Основи літературознавства : Підручник. Затверджено МОНУ / Н. С. Ференц. – К : Знання, 2011. – 431 с. – ("Вища освіта ХХІ століття").

Кільк. прим.: 10 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)

5.Будний, В. Порівняльне літературознавство [Електронний ресурс] : підручник для студ. ВНЗ. Затв. МОНУ / В. Будний, М. Ільницький. – К. : Вид. дім "Києво-могилянська академія", 2008. – 430с.

6.Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [Електронний ресурс] / за ред. Наливайка Д. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. – 487с.

7.Мишанич, С. Фольклористичні та літературознавчі праці. Том 1 / С. Мишанич. – Донецьк : Донецький національний університет, 2003. – 558 с.

Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)

8.Мишанич, С. Фольклористичні та літературознавчі праці. Том 2 / С. Мишанич. – Донецьк : Донецький національний університет, 2003. – 470 с.

Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)

9.Вступ до літературознавства / Уп. Н. Бернадська. – К., 1995.

Терміни і поняття

Анафора, епіфора, симплока, анадиплозис, анастрофа, епанастрофа, риторичні вигуки, запитання, ствердження, звертання, фігурні патетики, поетичні фігури, пайдейя, адінатон, алітерація, алюзія, ампліфікація, анадіпловіс, наколуф, анафора, антитеза, антитетон, апосіопеза, апокопа, апострофа, асиндетон, атракція, гіпербатон, гіпербола, градація, дистинкція, діалектизм, екзергазія, еліпс, емпфаза, епіфора, зевгма, інверсія, іронія, кільце, клімакс, корекція, літота, мезархія, меліоризація, метафора, метонімія, називний теми, оксюморон, паралелізм, перелічення, параномазія, парцеляція, перифраз, плеоназм, поліптотон, полісиндетон, пролепсис, пуант, ретардація, риторичні фігури, симплока, солецизм, тавтологія, точний повтор, хіазм.

Завдання для самостійної роботи

1. Проблематика класифікації стилістичних фігур.
2. Чим відрізнявся плеоназм від тавтології. Наведіть приклади.
3. Групи риторичних фігур за І. Качуровським.
4. Чому поети надають істотного значення фонологічному організуванню своїх віршів? Яке їх естетичне призначення?

Теми реферативних повідомлень

1. Класифікація мовностилістичних засобів у риторичному вченні Теофана Прокоповича.
2. Найдавніші класифікації стилістичних засобів мовлення в українській науці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Тема. Жанро-родові форми організації літературно-художнього твору

Мета:

- ✓ ознайомити студентів з структурою літературно-художнього твору;
- ✓ поглибити знання щодо понять тема, ідея, фабула художнього твору;
- ✓ удосконалити навички аналізу художнього твору;
- ✓ розвивати естетичні смаки, любов до художнього слова.

Дидактичні матеріали: словник літературознавчих термінів, посібник, уривки з художніх творів.

Питання для обговорення

1. Структура літературно-художнього твору.
2. Об'єктивно-суб'єктивна структура художнього твору.
3. Аналіз об'єктивно-суб'єктивної структури художнього твору.
4. Тема та ідея літературного твору.
5. Фабула літературного твору.
6. Літературний характер.

Література і джерела інформації

- 1 Шевельов, Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
2. Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- 3 Білоус, П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
4. Наєнко, М. К. Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ. ВНЗ / М. К. Наєнко. – К. : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)
- Ференц, Н. С. Основи літературознавства : Підручник. Затверджено МОНУ / Н. С. Ференц. – К. : Знання, 2011. – 431 с. – ("Вища освіта ХХІ століття").
Кільк. прим.: 10 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
5. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика. – Дрогобич, 2008.
6. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1985.

7. Современное зарубежное литературоведение: Энциклопедический справочник. Концепции. Школы. Термины. – М., 1999.

Терміни і поняття

Тема, фабула, характер літературний, ідея, мотив, лейтмотив, пафос, конфлікт, ознака мотиву, внутрішня форма, зовнішня форма, суб'єктивний рівень, суб'єктивний рівень, образ.

Завдання для самостійної роботи

1. Поняття про позасюжетні елементи художнього твору. Їх функції.
2. Поняття мотиву. Наскрізний мотив (лейтмотив).
3. Вкажіть різницю між сюжетом та фабулою.

Теми реферативних повідомлень

1. Проблема складових змісту твору.
2. «Внутрішній світ» літературно-художнього твору.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

➤ оцінка “відмінно” – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент відповідає логічно, послідовно, систематично. Відповідь свідчить про глибоке знання матеріалу. Студент опанував основну й додаткову літературу з теми, рекомендованої планом семінарського заняття. Доповідає впевнено, творчо, у доповіді виявляє науковий підхід, не підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснюючи їх. Правильно відповідає на більшість питань викладача та учасників семінарського заняття;

➤ оцінка “добре” – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та учасників семінарського заняття. Доволі часто під час відповіді користується конспектом;

➤ оцінка “задовільно” – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно «прикутий» до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває

проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх;

➤ оцінка “незадовільно” – студент відповідає, читаючи з конспекту, без допомоги якого у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему; студент читає з конспекту, матеріал відповіді студента розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповіді не може.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС

Для реалізації СРС у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання різних типів і рівнів складності.

Перший рівень СРС забезпечує засвоєння предметних знань, основних понять та термінів, видів та способів діяльності, формування навичок, умінь, але не передбачає самостійного застосування набутого.

Другий рівень СРС формує певні навички та вміння самостійно застосовувати засвоєні знання для виконання певних завдань:

- підготовка презентацій для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу теми;
- передбачає самостійний інформаційний пошук, прийняття самостійних рішень та творчий рівень застосування набутих знань, навичок, умінь;
- факт виконання таких завдань свідчить про прагнення студентів до самореалізації та професійної рефлексії в процесі навчання;
- за бажанням студенти перекладають презентацію на англійську мову.

ТЕМАТИКА СРС

Студентам рекомендовані контрольні питання, різнорівневі тести, експрес-контролі, створення презентацій по лекційному та практичному матеріалу на українській, а за бажанням, і на англійській мові.

Тематика СРС	ДФН	ЗФН
Тема 1. Вступна лекція. Літературознавство як наука. Система літературознавчих дисциплін.		2
Тема 2. Література як мистецтво слова.		2
Художність літературного твору. «Внутрішній світ» літературно-художнього твору	4	4
Тема 3. Поетика літературного твору.		2
Співставна характеристика українського і західно-європейського романтизму.	2	2
Тема 4 Художній твір: зміст та форма.		2
«Внутрішній світ» літературно-художнього твору	4	2
Тема 5. Функціонування літературного твору		4
Персонаж і характер	4	2
Тема 6 Композиція літературно-художнього твору		4
Сюжет і фабула літературно-художнього твору. Літературно-художній твір як система	4	2
Тема 7. Мова художнього твору		4
Образ автора як літературна категорія. Жанрові різновиди	4	2
Тема 8. Літературний образ.		4
Тема 9. Літературні жанри та роди		4
Проблема ліричного героя	4	4
Тема 10. Система літературних жанрів.		4
Становлення романного жанру в літературі	4	4
Тема 11. Теорія літературного процесу.		2
Лірична проза	4	2
Тема 12. Основи віршування		2
Лірична драма. Особливості ліричної драми.	4	2
Тема 13. Проблеми типологізації літературних творів		2
Епічна драма	4	2
Тема 14 Маркована лексика:		2
Тема 15. Напрями і течії літератури 19-20 століття		2
Творчий метод і літературний напрям. Індивідуальний стиль письменника	4	2
Тема 16. Стилiстичні (риторичні, поетичні) фігури		2
Проблема «нового роману», «театру абсурду»	4	2
Тема 17. Лірика та ліричний герой.		2
Цілісність літературно-художнього твору	4	2
Художність літературного твору		
Тема 18 Жанро-родові форми організації літературно-художнього твору		2
Разом годин	54	82

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СРС

Самостійна робота студента є одним із основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення даної дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна роботи студента оцінюється як окремих компонент і складає – 0,2.

- При усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність.
- При виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання враховуються такі рівні знань студентів:

1-й рівень – низький. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу. Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення;

2-й рівень – середній. Студент володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Відтворюється основний навчальний матеріал, виконуються завдання за зразком, володіння елементарними вміннями навчальної діяльності.

3-й рівень – достатній. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

4-й рівень – високий. Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Літературознавство як наука.
2. Предмет і завдання «Вступу до літературознавства».
3. Структура і завдання курсу.
4. Літературознавство як комплекс літературознавчих дисциплін.
5. Основні галузі літературознавства.
6. Зміст і завдання кожної з них.
7. Допоміжні літературознавчі дисципліни.
8. Їх суть, завдання, і місце в літературознавстві.
9. Літературознавство та інші гуманітарні науки.
10. Етапи розвитку літературознавства.
11. Наукові методи у літературознавстві.
12. Проблематика курсу «Вступу до літературознавства».
13. Гуманітарні науки, місце філології серед них.
14. Класифікації видів мистецтва за різними ознаками.
15. Розподіл мистецтв на просторові, часові та синтетичні.
16. Відмінність видів мистецтв за матеріалом, в якому виконані їх твори.
17. Переваги і недоліки матеріалів різних видів мистецтв.
18. Слово, як найбільш гнучкий матеріал.

19. Література в широкому і вузькому розумінні терміна.
20. Художня література як одна з форм суспільної свідомості.
21. Поняття про літературний твір та його поетику.
22. Формозмістова цілісність літературного твору.
23. Взаємозв'язок змісту і форми в художньому творі.
24. Елементи змісту і форми (тема, ідея, проблема, пафос).
25. Художній світ твору, його складові. Рівні поетики утворі.
26. Форма і зміст художнього твору.
27. Роль автора і читача у функціонуванні твору.
28. Роль критика у санбовленні художнього твору.
29. Літературна класика.
30. Белетристика.
31. Висока і низька література (елітарна і масова).
32. Літературний канон.
33. Проблеми аналізу та інтерпретації твору, можливості різночитання.
34. Сюжет, позасюжетні елементи.
35. Експозиція, зав'язка, хід дії, кульмінація, розв'язка.
36. Монолог, пролог і епілог.
37. Ліричний відступ.
38. Особливості художньої, поетичної мови, її рівні.
39. Лексико-семантичні засоби виразності.
40. Тропи.
41. Риторичні і поетичні фігури.
42. Засоби евфонії і графіки.
43. Образ як естетична категорія.
44. Властивості літературного образу.
45. Роль асоціативності в створенні образу.
46. Образ людини в літературі: персонаж, характер
47. Проблема класифікації художніх образів (за предметністю, за смисловим узагальненням, за структурою).
48. Образи природи, предметів, абстрактних понять, збірні образи.
49. Автологічні і металогічні образи.
50. Образи-символи, алегорії.
51. Архетип, стереотип і монотип як моделі створення образів.
52. «Вічні» образи.
53. Зародження літературних родів.
54. Епос, лірика, драма.
55. Визначення поняття «літературний рід».
56. Визначення термінів «роман», «повість».
57. Визначення термінів «оповідання», «новела». трагедія», «комедія».
58. Визначення термінів «поема», «байка».
59. Визначення термінів «трагедія», «комедія».
60. Система літературних жанрів.
61. Формування системи літературних жанрів .
62. Епічні жанри та їх класифікація.
63. Історичний розвиток роману та його різновиди.
64. Ліричні жанри, їх класифікація.
65. Ліро-епічні жанри.
66. Драматичні жанри, розвиток трагедії, комедії, драми.
67. Поняття про літературний процес, його рушійні сили.

68. Традиції і новаторство в літературі.
69. Періодизація літератури: провідні підходи.
70. Національна і світова література, регіональні феномени в літературі.
71. Дискусія про повноту і неповноту національних літератур.
72. Міжлітературні взаємодії.
73. Ритм і чинники його утворення.
74. Системи віршування: антична, тонічна, силабічна, силабо-тонічна.
75. Прості і складні строфи.
76. Поетичні розміри силабо-тонічної системи.
77. Рима і римування.
78. Білий вірш, вільний вірш (верлібр).
79. Літературний стиль, напрям, течія, група, школа.
80. Бароко, класицизм, сентименталізм як літературні напрями.
81. Художні системи романтизму та реалізму: естетика і поетика.
82. Модернізм та його течії: неоромантизм.
83. Проблема постмодернізму у світовій та українській літературі.
84. Маркована лексика: архаїзми, неологізми.
85. Межа їх вживання і художньо-стилістичний ефект у тексті, який досягається з їх допомогою.
86. Взаємопроникнення лексичної та фразеологічної сфер художньої мови.
87. Номінативний слововжиток і його контекстуальна експресивність у художній мові.
88. Засоби творення комічного (комічні ситуації, бурлеск).
89. Художній метод.
90. Літературні напрями.
91. Бароко (XVII – XVIII ст.).
92. Класицизм (XVIII – початок XIX ст.).
93. Сентименталізм (друга половина XVIII – початок XIX ст.).
94. Романтизм (кінець XVIII – початок XIX ст.). Реалізм (друга половина XIX ст.). Модернізм (кінець XIX – XX ст.). Іпресіонізм.
95. Символізм і неоромантизм.
96. Модернізм (імажинізм, футуризм, акмеїзм).
97. Тема 18. Жанро-родові форми організації літературно-художнього твору. Структура літературно-художнього твору. Об'єктивно-суб'єктивна структура художнього твору. Аналіз об'єктивно-суб'єктивної структури художнього твору. Тема та ідея літературного твору. Фабула літературного твору. Літературний характер.
98. Художність літературного твору.
99. «Внутрішній світ» літературно-художнього твору
100. «Внутрішній світ» літературно-художнього твору
101. Персонаж і характер
102. Сюжет і фабула літературно-художнього твору.
103. Літературно-художній твір як система
104. Образ автора як літературна категорія.
105. Жанрові різновиди поеми
106. Проблема ліричного героя
107. Становлення романного жанру в літературі
108. Лірична проза
109. Лірична драма. Особливості ліричної драми.
110. Епічна драма та її особливості.
111. Творчий метод і літературний напрям.

- 112. Індивідуальний стиль письменника
- 113. Проблема «нового роману».
- 114. Поетика «театру абсурду»
- 115. Цілісність літературно-художнього твору
- 116. Художність літературного твору

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ ЗАЛІКУ

Присутність студента на заліку є обов'язковою. Форма проведення заліку уснописьмова і відображається у робочій програмі навчальної дисципліни. Залік з навчальної дисципліни виставляється викладачем за результатами поточного контролю та контрольного заходу (модульної контрольної роботи), помноженого на ваговий коефіцієнт. Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни і його середньозважений бал знаходиться у межах 2,51...5,00. Підсумкова оцінка з дисципліни диференціюється за національною шкалою («зараховано, «незараховано»), 100-бальною та шкалою ECTS. З метою підвищення оцінки студентів надається білет для складання заліку. Кожне з п'яти питань білету оцінюється за національною шкалою і визначається як середньоарифметичне всіх складових відповіді на заліку. Для студентів заочної форми навчання підсумковий контроль проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії за обов'язкової присутності студента. Для складання заліку студентами заочної форми навчання викладачем розробляються білети, які складаються з п'ятих теоретичних питань. Кожне питання білету оцінюється за національною шкалою і визначається як середньоарифметичне всіх складових відповіді на заліку. Підсумкова оцінка з дисципліни диференціюється за національною шкалою («зараховано, «незараховано»), 100-бальною та шкалою ECTS.

Підсумковим контролем з дисципліни «Вступ до літературознавства» визначено навчальним планом – залік. Підсумковий контроль виставляється як сума середньозважених балів за видами навчальної роботи студента: аудиторна робота, контрольний захід та самостійна робота студента (в т.ч. ІРС) і множиться на відповідний ваговий коефіцієнт.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРА

1. Будний В. Вступ до літературознавства. – Львів, 2017. – 266 с. Електронний ресурс: <http://philology.lnu.edu.ua/course/vstup-do-literaturoznavstva-slavisty>.
2. Вступ до літературознавства : хрестоматія / Упор. Н. Бернадська. – К., 1995.
3. Моклиця М. Вступ до літературознавства / М. Моклиця. – Луцьк, 2011.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.

Літературні джерела представлені в науковій бібліотеці МДУ (НБ)

5. **Зализняк, А. А.** "Слово о полку Игореве". Взгляд лингвиста [Електронний ресурс] / А. А. Зализняк. – Изд. второе, дополн. – М. : Рукописные памятники Древней Руси, 2007. – 416с.

6. **Шевельов, Ю.** Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство [Електронний ресурс]. Книга 2 / Ю. Шевельов ; упор. Дзюба І. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 1151с.
7. **Білоус, П. В.** Вступ до літературознавства : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Альма-матер).
 - а. **Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)**
8. **Білоус, П. В.** Вступ до літературознавства : навч. посібник для самост. роботи студента. Реком. МОНмолодьспорт України / П. В. Білоус, Г. Д. Левченко. – К. : Академія, 2012. – 364 с. – (САМ!).
 - а. **Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)**
9. **Наєнко, М. К.** Історія українського літературознавства і критики : Рекомен. МОНУ для студ.ВНЗ / М. К. Наєнко. – К : ВЦ "Академія", 2010. – 520с. – (Альма-матер).
 - а. **Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)**
10. **Іванишин, П.** Критика і метакритика як осмислення літературності : монографія / П. Іванишин. – К. : Академія, 2012. – 288 с. – (Монограф).
 - а. **Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)**
11. **Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 1. А-Л** / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К : ВЦ "Академія", 2007. – 608 с. – (Енциклопедія ерудита).
 - а. **Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)**
12. **Літературознавча енциклопедія. У двох томах Том 2. М-Я** / Авт.-уклад. Ковалів Ю.І. – К : ВЦ "Академія", 2007. – 624 с. – (Енциклопедія ерудита).
 - а. **Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)**
13. **Літературознавчий словник-довідник** / За ред. Гром'яка Р.Т. та інш. – 2-ге вид., випр., доповн. – К. : Академія, 2007. – 752 с. – (Nota bene). – Редколегія на титул. стор. не вказ.
 - а. **Кільк. прим.: 2 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл.)**
14. **Моклиця, М.** Основи літературознавства : Посібн. для студ. філол. факульт. / М. Моклиця. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 192с.
 - а. **Кільк. прим.: 17 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)**
15. **Ференц, Н.** Основи літературознавства : Посібник / Н. Ференц. – Ужгород : Гражда, 2009. – 424с.
 - а. **Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)**

16. **Ференц, Н. С.** Основи літературознавства : Підручник. Затверджено МОНУ / Н. С. Ференц. – К : Знання, 2011. – 431 с. – ("Вища освіта ХХІ століття").
а. Кільк. прим.: 10 (Читальний зал №1, ЧЗВ - Читальний зал для викл., Абонемент №1)
17. **Будний, В.** Порівняльне літературознавство [Електронний ресурс] : підручник для студ. ВНЗ. Затв. МОНУ / В. Будний, М. Ільницький. – К. : Вид. дім "Києво-могилянська академія", 2008. – 430с.
18. **Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [Електронний ресурс]** / за ред. Наливайка Д. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. – 487с.
19. **Мишанич, С.** Фольклористичні та літературознавчі праці. Том 1 / С. Мишанич. – Донецьк : Донецький національний університет, 2003. – 558 с.
а. Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)
20. **Мишанич, С.** Фольклористичні та літературознавчі праці. Том 2 / С. Мишанич. – Донецьк : Донецький національний університет, 2003. – 470 с.
а. Кільк. прим.: 1 (Читальний зал №1)

Допоміжна (Д)

21. Чижевський Д. Українське літературне бароко. – К., 2001.
22. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
23. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. – Дрогобич, 2008.
24. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1985.
25. Качуровський І. Нарис компаративної метрики. – Мюнхен, 1985.
26. Качуровський І. Строфіка. – Мюнхен, 1967.
27. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 1. Лексика. – Ніжин, 1994.
28. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 2. Фігури і тропи. – Київ, 1995.
29. Качуровський І. Генерика. – К., 2008.
30. Хализев В. Теория литературы. – М., 2000.
31. Современное зарубежное литературоведение: Энциклопедический справ очник. Концепции. Школы. Термины. – М., 1999.
32. Енциклопедія постмодернізму. – К., 2003.
33. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.
34. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Ленинград, 1972.
35. Боровська Н. Психологія і літературознавство. – К., 2003.
36. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины. – М., 2000.
37. Вступ до літературознавства / Уп. Н. Бернадська. – К., 1995.

Навчально-методичне видання

Вступ до літературознавства
Методичні вказівки до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи
для студентів
денної та заочної форм навчання
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Укладач: І.І Розман

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>